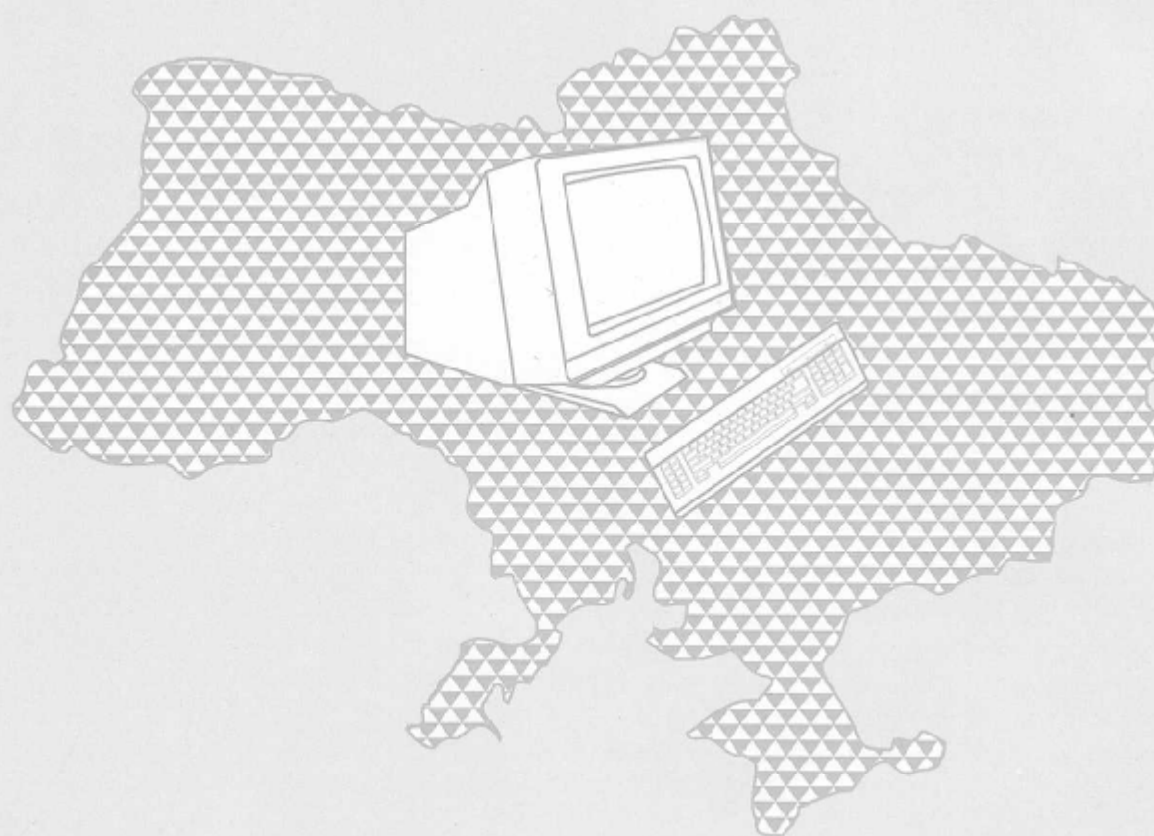

4

Экономика и управление

Симферополь
2013

Национальная академия природоохранного и курортного строительства

2013
№ 4

ЭКОНОМИКА И УПРАВЛЕНИЕ

НАУЧНО - ПРАКТИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ

Редакционная коллегия

Ефремов А.В. – доктор экономических наук, профессор (главный редактор)
Бережная И.В. – доктор экономических наук, профессор (зам. главного редактора)
Ветрова Н.М. – доктор технических наук, (ответственный секретарь)
Воробьев Ю.Н. – доктор экономических наук, профессор
Нагорская М.Н. – доктор экономических наук, профессор
Новиков Ю.Н. – доктор экономических наук, профессор
Подсолонко В.А. – доктор экономических наук, профессор
Ячменева В.М. – доктор экономических наук, профессор

Редакційна колегія

Ефремов О.В. (головний редактор), Бережна І. В. (заст. головного редактора),
Ветрова Н.М. (відповідальний секретар), Воробйов Ю.М., Нагорська М.М.,
Новіков Ю. М., Подсолонко В.А., Ячменьова В.М.

Editorial board

Efremov A.V. (editor-in-chief), Berezhnaya I.V. (deputy editor-in-chief),
Vetrova N.M. (executive secretary), Vorobyov Y.N., Nagorskaya M.N.,
Novikov Y.N., Podsolonko V.A., Yachmenyova V.M.

В соответствии с постановлением Президиума Высшей аттестационной комиссии Украины от 27 мая 2009 г. №1-05/2 журнал «ЭКОНОМИКА И УПРАВЛЕНИЕ» включен в перечень научных специализированных изданий, в которых могут публиковаться основные результаты диссертационных работ («Перелік наукових фахових видань України» // Бюлетень ВАК України - 2009. - №8. - С. 9). Регистрационный номер свидетельства КВ №10769 от 21.12.2005.

Рекомендовано к печати учёным советом НАПКС, протокол № 9 от 23.05.2013

Корректор: Курочкина Т.Е. Компьютерный макет: Янушковский К.А.

Адрес редакции: 95493 г. Симферополь, ул. Киевская 181,
Национальная академия природоохранного и курортного строительства;
тел. (0652) 26-22-46, e-mail, haos@napks.edu.ua
Издано при финансовой поддержке ОО «КР Центр поддержки реформ»

Опубликованные материалы отображают точку зрения авторов, которая может не совпадать с позицией редколлегии журнала

© Национальная академия природоохранного и курортного строительства
«Экономика и управление». - 2013. - №4

Подп. в печать 27.05.2013 Формат 60x84 1/8. Гарнитура Times Усл. п. л. 18,8

Тираж 300 экз.

Подготовлено к печати в РИО НАПКС

Отпечатано в РИО НАПКС

95006 г. Симферополь, ул. Павленко 5, к. 410 тел. (066) 20-26-309

E-mail: rio@napks.edu.ua

Экономика и управление № 4 - 2013г.

Региональная экономика

Бутырина В.Н. Влияние социально-экономических факторов на развитие региональных рынков страхования в Украине	78
Галушкина Т.П., Сидорченко Т.Ф., Криницкая О.О. Концептуальные принципы формирования рынка земель в Украине как основа обеспечения устойчивого развития территорий	83
Гудзь М.В., Вертегел Р.С. Проблемы и перспективы формирования туристического бренда города Запорожье	87
Лункина Т.И. развитие экономики Украины: современное состояние	91
Павлов К.В. Анализ и использование инвестиций и инноваций интенсивного и экстенсивного типа в россии	96
Полякова И.В., Биньковская О.В., Булышева Д.В. Эколого-экономические проблемы территорий со статусом ограниченного использования	102
Семенов В.Ф., Фролина Е.Л. Проблемы развития и активизации деятельности инвестиционной инфраструктуры: региональный аспект	107
Романюк М.Д., Романюк Д.М. Социальное неравенство регионов украины и социальные диспропорции украинского общества: направления выравнивания и сокращения	112

Научные сообщения

Вайсман Э.Я. Современные подходы к исследованию депрессивных регионов	118
Волков Д.В. Обеспечение эффективности деятельности предприятия на современном этапе	121
Вайсман В.Я. Развитие региональной инфраструктуры: проблемы и направления решения	125
Дробышева А.О. Оценка платежеспособности предприятия в системе антикризисного управления	129
Середа Е. А. Методы регулирования структуры капитала предприятия	133
Черкас А.В. Проблематика внедрения контроллинга на отечественных предприятиях	140
Аннотации	144
Аннотации (на украинском языке)	149
Аннотации (на английском языке)	154
Наши авторы	158

них і виробничих районів міста; брендинг острова Хортиця, що має не лише регіональний характер, але й національне значення. Напрямок подальших досліджень має стати організаційно-економічне та техніко-економічне обґрунтування проєктів створення оновленого бренду міста на основі означених напрямків брендингу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Панкрухин А. П. Муниципальное управление: маркетинг территорий / А. П. Панкрухин. – М. : Логос, 2002. – 64 с.
2. Д. Визгалов, Продається город. Срочно. Торг. // Эксперт-Урал, – 2010. – 3 июля.
3. Гудзь М. В. Науково-методичні підходи до розробки плану маркетингу курортного міста / Гудзь М.В., Гудзь П.В. // Економічні науки, Сер. „Економіка та менеджмент”. Луцький національний технічний університет [збірн. наук. праць]. – Луцьк, 2008. – Вип. 5 (18). – Ч.1. – С.131-151.
4. Гудзь М. В. Методологічні основи маркетингового управління сучасним містом / М.В. Гудзь, П.В. Гудзь // Економіка та право. – 2010. – № 3. – С.122-125.
5. Арженовский И. В. Маркетинг регионов / И. В. Арженовский [Электронный ресурс]. – Режим доступа до сайту: <<http://www.marketing.spb.ru>>.
6. Важенина И. С. Имидж как конкурентный ресурс региона / И. С. Важенина, С. Г. Важенин // Регион: экономика и социология. – 2006. – № 4. – С. 72-84.
7. Брендинг. Как создать мощный бренд: /Л. Чернатони, М. МакДональд – М.: Юнити-Дана, 2006.- 560 с.

УДК 330 (447)

РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН

Лукіна Т.І.

Досліджено сучасний стан економіки України, проаналізовано основні індикатори розвитку країни та розглянуто рейтинг країни в порівнянні з іншими країнами світу за різними аспектами розвитку на регіональному рівні.

Ключові слова: економіка України, рівень безробіття, рівень інфляції, ВВП, ВРП, інвестиції, макроекономічні показники.

В останні десятиріччя у світі відбувся перехід до динамічних конкурентних переваг в зовнішній торгівлі, за яких в конкурентній боротьбі здобувають вигідне для себе місце у світовому поділі праці не галузь чи компанія, які мають дешевші виробничі ресурси, а ті, щодо яких створено найбільш сприятливі умови для розвитку.

За територією і чисельністю населення Україна входить в число найбільших країн Європи. Дві третини України складають родючі чорноземи. Вона багата кам'яним вугіллям Донбасу, залізними й марганцевими рудами Придніпров'я, мармуром Закарпаття й Житомирщини. Більше 1700 найменувань корисних копалин міститься в її надрах. Україна має потужну горну й кольорову металургію, електроенергетику, практично всі сучасні галузі машинобудування, включаючи й космічну, розвинуту харчову й легку промисловість, необхідні умови для розвитку інтенсивного й високорозвинутого сільського господарства.

Дослідженням вищенаведеної проблеми займалися такі науковці як: М. Зубець, П. Руснак, І.Н. Топіха, П.Т. Саблук, Н.М. Сіренко, І.І. Червен та інші. Хоча в науковій літературі існує велика кількість публікацій щодо напрямів розвитку економіки України, проте дана проблема потребує більш детального аналізу, так як економічні відносини перебувають в постійному взаємозв'язку і русі.

Метою статті є дослідження основних тенденцій розвитку економіки на сучасному етапі функціонування.

Макроекономічні параметри України протягом 2010-2012 рр. залишалися сприятливими, так протягом 2010–2011 років реальний ВВП зріс на 9,5%, подолавши більше половини від кризового падіння; дефіцит бюджету за підсумками 2011 року становив прогнози 2,7% ВВП року (проти 4% ВВП у Євросоні, 8,9% у Японії та 10% ВВП у США); а інфляція з її 4,6% за підсумками 2011 року була нижчою тільки у дефляційному 2002 році. Проте на початку 2012 році темпи зростання значно вповільнилися, тому за таких умов в 2012 р. не було досягнуто докризового рівня 2007 року, в той час, як світова економіка його суттєво перевищує.

Для того, щоб дослідити Валовий внутрішній продукт по окремих країнах світу та в Україні варто звернути увагу на таблицю 1.

Таблиця 1

**Валовий внутрішній продукт по окремих країнах та регіонах світу
у 2007-2012 роках**

Країни	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2012 Індекс ВВП (2007=100%)
	% до попереднього року						
РФ	8,5	5,2	- 7,8	4,3	4,3	3,7	109,4
США	1,9	- 0,3	- 3,5	2,4	1,8	2,2	102,5
Світ	5,4	2,8	- 0,6	5,1	3,8	3,3	115,2
Євросона	3,0	0,4	- 4,3	2,0	1,4	-0,4	99,0
ЄС	3,4	0,5	- 4,2	2,1	1,6	-0,2	99,7
Україна	7,9	2,3	- 14,8	4,1	5,2	0,2	95,6

Джерело: [1]

Аналізуючи дану таблицю варто відмітити, що протягом зазначеного періоду найбільше зростання ВВП спостерігається у Російській Федерації, хоча в порівнянні 2012 рік з 2007 роком, то відбулося зниження даного показника майже 2,3 раза. Країни Євросони та ЄС у 2012 році демонструють зниження ВВП в порівнянні з попереднім роком. В Україні простежується незначне підвищення даного показника у 2012 році в порівнянні з 2007 роком всього на 0,2 в. п., хоча динаміка є незначною, але позитивною.

Досить вагомий вплив на імідж країни в сучасному світі становлять різноманітні рейтинги щодо економічного, соціального та політичного стану в країні.

Так, у рейтингу легкості ведення бізнесу (Doing Business), що складається Світовим Банком Україна покращила свою загальну позицію на 15 одиниць (зі 152 місця у 2001 році до 137 місця у 2012 році) – це найкращий показник для України за усі роки існування рейтингу. Але детальний аналіз складових показників свідчить, що ключові проблеми, визначені у Програмі економічних реформ, залишаються невирішеними. Так, Україна на 66 позицій покращила процедури початку підприємницької діяльності, на 18 позицій покращилося податкове адміністрування. Але одночасно показник захисту прав інвесторів погіршився на 3 позиції. Ці висновки підтверджує і Європейська Бізнес Асоціація, яка погіршила оцінку рейтингу інвестиційної привабливості України з 3,4 у I кварталі 2011 року (найвищий показник) до 2,14 за результатами III кварталу 2012 року.

Найбільш об'єктивним індикатором незадовільного стану справ з вітчизняним бізнес-кліматом є обсяги прямих іноземних інвестицій. Приріст прямих іноземних інвестицій в Україну у вигляді акціонерного капіталу у січні-вересні 2012 року склав 2,6 млрд дол. США, що майже на трестину (на 29,4%) менше, ніж за аналогічний період 2011 року. У III кварталі 2012 року інвестиції збільшилися всього на 247,1 млн дол. США – це в п'ять разів менше, ніж за той же час минулого року (1,26 млрд дол. США) [1].

ПРООН – глобальна мережа ООН з питань розвитку, яка активно виступає за зміни і залучає країни до знань, досвіду і ресурсів, допомагаючи людям будувати краще життя.

Доповідь про розвиток людини – це щорічна незалежна публікація Програми розвитку Орган-

ізації Об'єднаних Націй, яка дозволяє по-новому поглянути на деякі найбільш актуальні виклики, що стоять перед людством. Доповідь містить дані про рівень життя і соціальну захищеність жителів різних країн, показники здоров'я, рівень освіти та культурного розвитку населення, стан злочинності, охорону природного навколишнього середовища, участь людей в прийнятті рішень та інші. Як повідомляє Центр новин ООН Україна посіла 78-е місце в переліку країн з високим рівнем людського життя із 193 країн. Білорусія, Росія, Казахстан займають 50-е, 55-е й 69-е місце відповідно. В даному списку також Грузія – 72-е місце, Азербайджан (82-е), Армєнія (87-е). В п'ятірку країн з найбільш високим рівнем людського розвитку ввійшли Норвегія, Австралія, США, Нідерланди та Німеччина. В кінці списку опинилися такі країни як: Нігер, Демократична республіка Конго, Мозамбік, Чад та Буркіна-Фасо – країни з найнижчим рівнем людського розвитку (в даній групі 44 країни) [3].

Рейтинги конкурентоспроможності засновані на комбінації загальнодоступних статистичних даних і результатів опитування керівників компаній – великого щорічного дослідження, яке проводиться Всесвітнім економічним форумом спільно з мережею партнерських організацій, – провідних дослідницьких інститутів і компаній в країнах, що аналізуються в звіті.

Індекс конкурентоспроможності оцінює здатність країн забезпечити високий рівень добробуту своїх громадян. Що в першу чергу залежить від того, наскільки ефективно країна використовує ресурси, які має в розпорядженні. При цьому, для підтримки рівня життя в умовах вільного ринку, як правило, потрібне постійне підвищення продуктивності праці і якості товарів, послуг. В рейтингу Глобального індексу конкурентоспроможності (The Global Competitiveness Index 2012-2013), який щорічно складається аналітичною групою Всесвітнього економічного форуму Україна зайняла 74-е місце з 144-х країн. Україна набрала 4,14 балу і зайняла 74-е місце, піднявшись на 8 позицій в порівнянні з попереднім періодом. Вона випереджає Уругвай (75-е місце) і В'єтнам (76), але поступається Чорногорії (73) і Чехословаччині (72).

Перші місця в рейтингу зберегли Швейцарія (1) і Сінгапур (2). Фінляндія піднялася на одну сходинку і зайняла 3-є місце. А ось, Швеція, навпаки опустилася на 4-є місце. У першій десятці також Голландія (5), Німеччина (6), США (7), Великобританія (8), Гонконг (9) і Японія (10). Закривають рейтинг конкурентоспроможності Гаїті (142), Сьєра Леоне (143) і Бурунді (144-е місце). Росія зайняла 67-е місце, опустившись на одну позицію. Казахстан залишився на 51- місці, а Білорусь до рейтингу не увійшла [5].

В Україні щодо регіонального поділу виділяють 24 області та окремо АРК. Різні регіони України не однакові з економічної точки зору. Вони відрізняються за структурою економіки – на сході країни домінує промислове виробництво, у Криму й Карпатах туризм, а у великих містах головну роль відіграє сектор послуг.

Різняться й обсяги економік регіонів. Так, наприклад, валовий регіональний продукт (ВРП) Києва більш, ніж вдесятеро перевищує ВРП Хмельницької, Закарпатської або Волинської областей. Відрізняється інвестиційна привабливість регіонів, рівні безробіття, тобто регіони України мають різні рівні розвитку.

На нашу думку, для більш детального аналізу розвитку регіонів України необхідно виокремити основні показники, які характеризують рівень розвитку регіонів:

1. Валовий регіональний продукт (ВРП) на душу населення. Цей показник дозволяє оцінити продуктивність економіки регіону, а також її обсяг у перерахуванні на одного мешканця.
2. Динаміка ВРП в 2007-2010 роках. Динаміка ВРП після кризи дає уявлення про стійкість економіки регіону до кризових явищ і про надійність місцевої економічної моделі.
3. Зайнятність на малих підприємствах на 100 людей населення. Малі підприємства - ключова ланка в сучасній економіці. Вони мають принципове значення для якості економічного росту і є важливим джерелом зайнятості в регіоні. Відповідно, їхня кількість щодо населення регіону дає уявлення про те, наскільки якісно цей регіон розвивається.
4. Рівень безробіття. Чим повніше економіка використовує наявні ресурси, у тому числі, людські, тим вона ефективніша. Високе безробіття означає, що велика кількість потенційних працівників залишаються не задіяними в продуктивній діяльності. Низька - що, навпаки, люди знахо-

дять собі застосування і їх можливості не витрачаються даром.

5. Валове нагромадження основного капіталу на душу населення з 2005 по 2011 роки. Нагромадження основного капіталу – інвестиції, показує інвестиційну привабливість регіону (табл.2).

З наведених даних, видно, що майже по всіх позиціях лідируюче місце займає м. Київ, це зрозуміло, адже це столиця і звичайно тут мінімальний рівень безробіття та й найбільше припадає інвестицій в даний регіон, хоча щодо ВРП на душу населення, то простежується зниження даного показника протягом 2007-2010 рр.

Таблиця 2

Основні показники розвитку регіонів України

Регіон	ВРП на душу населення у 2010, грн	Динаміка ВРП у 2007-2010, %	Зайнятість на малих підприємствах на 100 населення у 2010 р., працівників	Рівень безробіття у 2011, %	Валове нагромадження основного капіталу на душу населення у 2005-2011, грн
Автономна Республіка Крим	16507	-7,24%	10,38	6,6%	26643
Вінницька	14332	-8,42%	9,37	10,9%	15351
Волинська	13916	-14,46%	9,71	9,1%	15143
Дніпропетровська	34709	-2,56%	10,34	7,3%	28725
Донецька	28986	-16,37%	9,03	8,7%	24062
Житомирська	14616	0,58%	9,71	11,2%	14029
Закарпатська	12278	-13,06%	9,00	10,2%	12875
Запорізька	23657	-23,04%	10,68	7,9%	21810
Івано-Франківська	14814	-12,27%	9,36	9,3%	18514
Київська	26140	2,37%	12,29	7,2%	45254
Кіровоградська	15533	-5,85%	9,12	9,4%	18234
Луганська	19788	-15,76%	8,79	7,1%	19280
Львівська	16353	-11,13%	10,41	8,3%	21964
Миколаївська	20276	-2,73%	11,27	8,8%	21714
Одеська	22544	-2,85%	11,73	6,4%	25781
Полтавська	29652	-6,73%	10,44	9,9%	33294
Рівненська	13785	-15,17%	9,27	11,5%	15326
Сумська	15711	-11,29%	9,95	10,2%	13542
Тернопільська	11713	-8,18%	8,69	11,4%	11837
Харківська	23639	-11,12%	11,96	7,6%	23282
Херсонська	14346	3,44%	10,57	9,8%	14246
Хмельницька	13602	-12,43%	10,63	9,8%	16580
Черкаська	17325	-2,25%	10,17	10,0%	18434
Чернівецька	10939	-11,47%	9,78	9,6%	16444
Чернігівська	15406	-11,93%	9,76	11,9%	12968
м. Київ	70424	-13,60%	20,45	6,1%	77385
м. Севастополь	20455	-5,44%	15,68	6,9%	22858

Джерело: [4]

Щодо інших регіонів країни, то протягом аналізованого періоду позитивне зростання ВРП на душу населення продемонстрували тільки три області: Київська, Житомирська та Херсонська.

Так як Україна є аграрною країною, то доречним було б здійснити аналіз виробництва сільськогосподарської продукції протягом останнього часу. Так, виробництво продукції рослинництва у

2011-12 маркетинговому році становило:

- 8,5 млн т насіння соняшнику (23% світового виробництва, 1-ше місце у світі);
- 10,8 млн т коров'ячого молока (3% світового виробництва, 10-те місце у світі);
- 22 млн т пшениці (4% світового виробництва, 6-те місце у світі);
- 9 млн т ячменю (7% світового виробництва, 2-ге місце у світі);
- 21 млн т кукурудзи (3% світового виробництва, 5-те місце у світі);
- 0,55 млн т вівса (3% світового виробництва, 10-те місце у світі);
- 0,55 млн т жита (5% світового виробництва, 5-те місце у світі);
- 2,2 млн т сої (1% світового виробництва, 7-ме місце у світі)
- 1,5 млн т ріпаку (3% світового виробництва, 6-те місце у світі);
- 2,3 млн т цукру (2% загальносвітового виробництва);
- 1,05 млн т яблук (2% світового виробництва, 8-ме місце у світі);
- 320 тис. т винограду (2% світового виробництва, 8-ме місце у світі) [2].

ВИСНОВКИ

Підсумовуючи вищесказане можна відмітити, що Україна протягом останніх років демонструє позитивну динаміку щодо темпів економічного зростання. Так, протягом 2010 – 2011 років реальний ВВП зріс на 9,5%, подолавши більше половини від кризового падіння; дефіцит бюджету за підсумками 2011 року становив прогнозі 2,7% ВВП; рівень інфляції 4,6%.

Найкращим показником для України за усі роки існування рейтингу легкості ведення бізнесу (Doing Business) є показник 2012 року, Україна зайняла 137 місце і піднялася на 15 позицій з 152 місця.

Також Україна посіла 78-е місце в переліку країн з високим рівнем людського життя із 193 країн. Щодо рейтингу Глобального індексу конкурентоспроможності (The Global Competitiveness Index 2012-2013), який щорічно складається аналітичною групою Всесвітнього економічного форуму Україна зайняла 74-е місце з 144-х країн.

Отже, якщо основні показники розвитку країни будуть і в подальшому мати позитивну динаміку, то на нашу думку, Україна вже в недалекому майбутньому зможе заявити себе як країна з перспективною та стабільною економікою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Державна програма активізації розвитку економіки на 2013-2014 роки : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.me.gov.ua/control/publish/article/main>
2. Економіка України : Вікіпедія : [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://hl.mailru.su/gcached?q=cache:уресМХKu854J:http%3A//uk.wikipedia>
3. Индекс развития человеческого потенциала : [Електронний ресурс] – Режим доступа : www.undp.org
4. Рейтинг економічного розвитку регіонів України : [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://real-economy.com.ua/publication/ratings/8006.html>
5. Украина поднялась в мировом рейтинге конкурентоспособности на 8 позиций : [Електронний ресурс] – Режим доступа : <http://www.20khvylyn.com>